

DOI [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2024-2\(112\)-50-55](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2024-2(112)-50-55)

УДК [7:17.022.1] : 24-185

Вікторія Валеріївна Дутка,

кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри декоративного мистецтва Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ, м. Косів, Україна, radiokosiv@gmail.com,
<http://orcid.org/0000-0002-6269-7486>

КУРС «КИЛИМАРСТВО» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА: ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТРАДИЦІЙ

У контексті впровадження надбань української національної культури в підготовку майбутніх фахівців декоративного мистецтва висвітлено мету і зміст роботи викладачів із студентами Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ під час їхнього навчання авторського курсу «Килимарство», розробленого автором статті, що упроваджується викладачами (у межах освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво»). Курс спрямовується на створення здобувачами освіти мистецького продукту на основі набутих теоретичних знань і практичних навичок, інтерпретації традицій шляхом експериментування з матеріалами й техніками. Наведено приклади організації мистецьких проєктів та твори студентів, реалізовані в їх межах, а також під час виконання курсових та дипломних робіт.

Ключові слова: українське декоративне мистецтво, вища освіта, курс «Килимарство», традиція, інтерпретація, мистецькі проєкти.

Проблематика статті. Наш час, позначений війною з російською федерацією, загострює тему самоідентифікації та духовних цінностей сучасного українського суспільства. Проблема збереження та утвердження національних пріоритетів у всіх сферах нашого життя особливо актуальна й у мистецькій освіті, адже потреба в сучасних молодих фахівцях, які виховані на патріотичних засадах, постійно зростає. Звернення до національної тематики, що базує-

ся на унікальних джерелах української культури, повинно стати пріоритетним у виборі методів навчання мистецтва, яке синтезує матеріальні та духовні цінності соціуму.

Декоративне мистецтво, сформоване на основі народних промислів, у яких десятиліттями нарощувалися мистецькі традиції і практичний досвід, виразно відображає художні форми та духовний зміст унікальних технологій народних ремесл. Концепція діяльності Косівського інституту прикладного та

декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв (далі Косівський інститут) вже понад 140 років спрямовується на дослідження та збереження технологій народних ремесл і впровадження їх у освітній процес. Викладацький склад навчального закладу, представлений художниками та майстрами декоративного мистецтва, які є носіями та популяризаторами народних традицій, системно вдосконалює методи навчання, творчо переосмислює історичні мистецькі надбання та залучає до творчих експериментів студентську молодь. Це дуже важливо для формування художників декоративного мистецтва як свідомих особистостей, які будуть берегти та примножувати національні культурні цінності свого народу.

Запроваджена у Косівському інституті **освітня програма «Декоративне мистецтво»** має на меті готувати фахівців у галузі культури та мистецтва, які зможуть реалізовувати складні спеціалізовані практичні завдання. Цінність програми полягає в залученні здобувачів освіти в мистецькі проєкти, працюючи над якими, вони набувають досвіду трансформації сталих регіональних традицій у новітні мистецькі форми.

Серед різновидів декоративного мистецтва, які популяризує ця освітня програма, чільне місце займає килимарство, яскраво представлене раритетними зразками творів чисельних самобутніх майстрів та професійних художників України. Відомий український дослідник народного мистецтва М. Голубець прирівнював український килим до української пісні й дерев'яної архітектури як один з найяскравіших видів самобутньої творчості українського народу.

В історичному аспекті народне килимарство досліджували А. Жук, Я. Запаско, С. Сидорович. Проблеми килимарства присвячені мистецтвознавчі праці й дисертації 2000-х років авторів: Л. Синишин [13] О. Луковської [8], О. Ямборко [21], О. Босого [1], Є. Харковини [14].

Окремої уваги заслуговує вивчення такого явища, як косівський килим, що сформувався на ґрунті симбіозу галицьких, подільських та подекуди

полтавських традицій килимарства. До теми косівського килимарства зверталися відомі історики-народознавці (І. Пелипейко [11], В. Шухевич [20]); мистецтвознавці (О. Никорак [10], А. Жук [4], Я. Запаско [5], З. Чегусова, Т. Печенюк [16], Т. Кара-Васильєва [6], Г. Когут [7], С. Сидорович [12], І. Черкесова [17], О. Ямборко [22]); дослідники-викладачі закладів вищої освіти (В. Дутка, О. Вах, О. Гордійчук [2], [3]).

Для нашої роботи важливі дослідження, що висвітлюють становлення мистецької освіти в регіоні. Одним із перших науковців у цій царині був Р. Шмагало, який зібрав і систематизував значну кількість фактологічного матеріалу в «Словнику митців-педагогів України та з України у світі» (2002), серед яких і майстри косівського килима [18]. Цінною для нашого дослідження є монографія Р. Шмагала «Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX століття. Структурування, методологія, художні позиції», де автор, здійснюючи історичний аналіз художньо-промислової та ремісничої освіти в Галичині, уперше висвітлює діяльність спілки «Гуцульське мистецтво» у Косові, яку очолював М. Куриленко, та школи ткацтва при ній [19, с. 191]. Показовим є висновок автора про те, що мистецька освіта України актуалізувалася як складова загального мистецького й культурно-творчого процесів і стала чим не головним чинником реалізації якісних нових мистецьких завдань. «Через залучення до ремесел та декоративно-ужиткового мистецтва національної самобутності культури відбувалося самопізнання й водночас самовизначення систем національної мистецької освіти» [119, с. 458]. Ця думка є актуальною для нашого дослідження з огляду на те, що у процесі навчання формуються світоглядні та державницькі позиції майбутніх фахівців, що дуже важливо в контексті самоідентифікації національних ознак культури та мистецтва.

Близьким до нашої проблематики є дослідження взаємозв'язків народного та професійного текстилю на Львівщині в контексті освітньо-культурного процесу, здійснене К. Цуркан [15]. Важливими у виявленні взаємовпливу ремесел та професійного мистецтва є

наукові праці М. Драгана, В. Січинського, В. Воронова, Т. Жолтовського, С. Колоса, Я. Запаска, М. Некрасової, Р. Захарчук-Чугай, М. Селівачова, М. Станкевича. Завдяки їм сучасна наука оперує різноаспектними дослідженнями з означеної тематики, які хронологічно охоплюють різні періоди еволюції промислів і ремесел на теренах України та демонструють вплив народного мистецтва на формування професійної освіти.

Попри те, що килимарство та його роль у мистецькій освіті знайшли висвітлення у працях дослідників різних галузей, однак як різновид українського декоративного мистецтва воно вивчено недостатньо ґрунтовно. Особливо актуальним є звернення до килимарства з огляду на його змістовно-духовний потенціал у формуванні майбутніх патріотів, продовжувачів українських мистецьких традицій, що важливо в контексті сьогоденних суспільних запитів до освітньої системи України.

У зазначеній вище освітній програмі «Декоративне мистецтво» Косівського інституту килимарство як вид декоративного мистецтва виступає об'єктом вивчення здобувачами освіти у вибіркому курсі «Килимарство». У процесі реалізації курсу педагоги Косівського інституту застосовують свої авторські методики, створені на основі власного дослідницького та творчого досвіду.

Отже, **мета статті** полягає у висвітленні змісту роботи викладачів зі студентами-випускниками під час їхнього навчання авторського курсу «Килимарство», що спрямовується на створення мистецького продукту на основі набутих теоретичних знань і опанованих технологій, інтерпретації традицій шляхом експериментування з матеріалами й техніками. Додатковим завданням у дослідженні є розкриття впливу навчального курсу «Килимарство» на підготовку художників декоративного мистецтва з високим рівнем патріотичної та національної свідомості, що забезпечує збереження та популяризацію народного мистецтва в сучасних художніх та дизайнерських практиках.

Виклад основного матеріалу. Початок ХХІ ст. для українського декоративного мистецтва позначений активним зверненням до національної

тематики, яка базується на унікальних джерелах народної культури. Ремесла, які продовжують існувати як джерело заробітку й феномен творчості народних, самодіяльних і професійних майстрів, становлять основу для мистецької професійної освіти та займають важливе місце в дослідженнях та творчих експериментах викладачів Косівського інституту.

Під час засвоєння курсу «Килимарство», що запроваджений в освітньо-професійну програму «Декоративне мистецтво» освітнього рівня «Бакалавр», здобувачі освіти вивчають **історію** становлення традицій косівського килимарства, **технологічні прийоми** виконання килимових виробів, **методи інтерпретації традицій** із метою популяризації кращих надбань української культурної спадщини в сучасних мистецьких проєктах, якими є їхні дипломні роботи.

Здобувачі освіти, які вивчали цей курс, мають необмежені перспективи для формування власної професійної траєкторії, позначеної багатовекторністю застосування отриманих знань і практичних навичок.

Вивчення курсу починається з ознайомлення студентів з історією розвитку килимарства – унікального виду художніх промислів, що дозволяє проаналізувати його значення в культурно-творчих процесах регіону. Лекційний матеріал висвітлює історичні факти про те, що саме народні промисли, зокрема килимарство, мали стратегічне значення для економічної стабільності регіону, а його багата художня стилістика розкривала унікальні риси народної творчості.

Вивчаючи історію, студенти опрацьовують експонати музейних фондів, де відбирають та аналізують фактологічний матеріал. У полі їхнього аналізу: художні стилі; автентичні орнаментальні структури, які застосовувалися для декорування виробів; технологічні прийоми підготовки сировини (фарбування); техніки ткацтва; творчість відомих майстрів та професійних митців, яка вплинула на формування художньої стилістики килимів. Кожне з цих питань у майбутньому може стати вузькоспеціалізованою проблемою для

дослідження і творчого експерименту в дипломному проєктуванні.

Наступним етапом вивчення курсу є практичне опанування техніками закладного ткацтва, які переважно застосовують у килимарстві західних областей України. Це дозволяє студентам глибоко проникнути у природу створення візерунків – специфічну «мову» орнаментального декорування. Навички ткацтва здобувачі набувають у майстернях кафедри, виконуючи зразки-апробації фрагментів килимів.

Завершальним етапом є творче переосмислення набутого досвіду, інтерпретація традицій на прикладі виконання курсового завдання, яке має на меті створити інноваційний зразок килимового виробу. Студенти експериментують із матеріалами й техніками та завдяки використанню методів інтерпретації (стилізація; композиційне структурування декору; варіативна комбінаторика орнаментальних мотивів; колоруювання) реалізують свої ідеї. Результатом виконання завдання є авторський зразок твору, позначений опорою на історично сформовані традиції. Однак у індивідуальному завданні кожен студент може проявити себе творчо й запровадити у виробі авторські інновації. Які саме – розглянемо нижче.

Слід зазначити, що курс «Килимарство» націлений на формування нових тенденцій у цій галузі, продиктованих змінами способу життя та житлового середовища. Із розвитком технологій будівництва утеплення та прикрашання житла килимами ручної роботи втратило актуальність. Засилля ринку дешевими синтетичними за своїм походженням продуктами зробило косівський килим неконкурентоспроможним. Тому нові тенденції, які пропонує курс «Килимарство», – це модернізація його художньої форми, інтерпретація прийомів декорування, пошуки методів оптимізації дороговартісних процесів фарбування вовни натуральними барвниками тощо.

На противагу народній традиції, яка полягала у прикрашанні килимами обрядових дійств, сучасний курс пропонує проєктування килимових виробів, які можуть бути використані в інтер'єрах

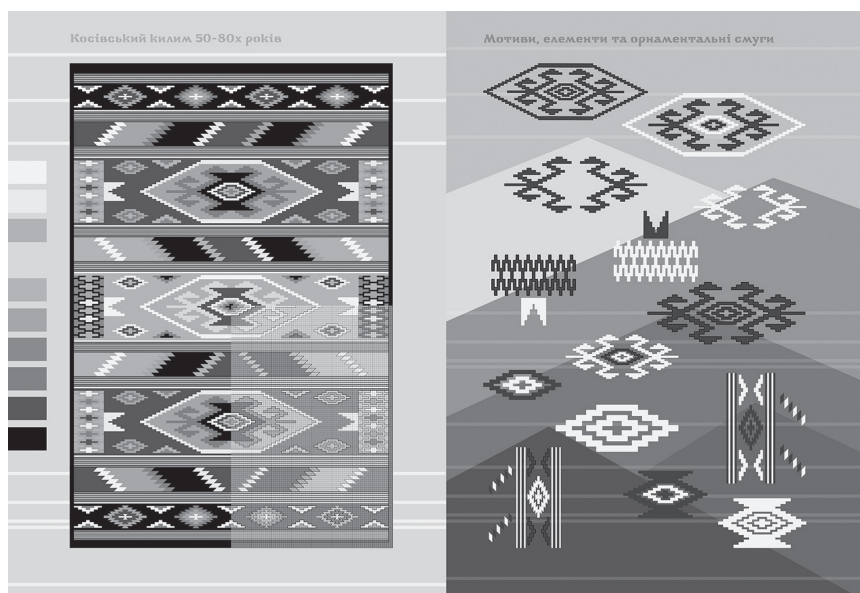
Іл. 1. Обкладинка каталогу «Ми і килими»

житлового призначення як декоративний акцент, елемент оформлення, стильовий предмет. Це вироби різноманітних форматів та модифікацій, які розробляються на основі поширених у зразках косівських килимів орнаментальних мотивів, адаптованих до вимог сучасного споживача. **Методами творчої інтерпретації** можуть слугувати: зміна масштабування традиційних орнаментальних мотивів; авторське

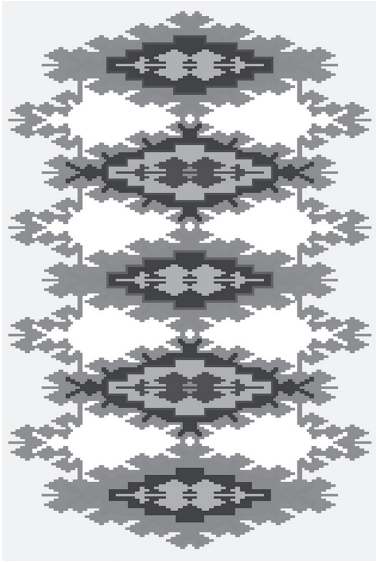
трактування художньої стилістики декоративних елементів; вилучення яскравих анілінових барв та використання «спокійних», природних відтінків кольорів; застосування нетипових, оригінальних структур декору. Такі прийоми надають килимам нового образного виразу та легко адаптуються до дизайну сучасних інтер'єрів.

Під час роботи над творчою композицією студенти використовують засоби комп'ютерного проєктування, які дозволяють швидко і якісно створювати комбінаторні варіанти ескізів та тестувати їх у віртуальних макетах житлового середовища. Важливо, що комп'ютеризація процесів проєктування не позбавлена творчого експерименту, а навпаки, робить його більш ефективним. Під час роботи використовуються програми «Adobe Photoshop» та «Pattern maker», за допомогою яких удосконалюються комбінаторні пошуки композиційних структур та колористики килимів.

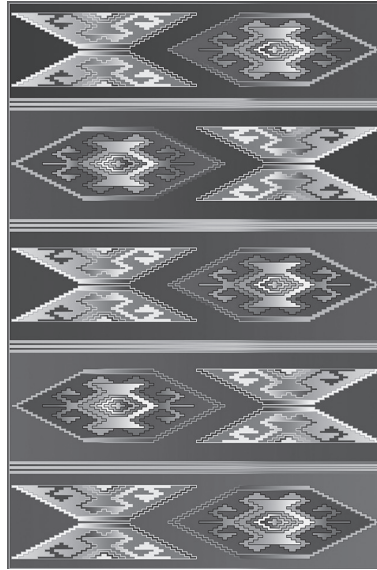
Новітнім методом навчання та виховання є запровадження в освітній процес викладацьким колективом майстерні «Художній текстиль» кафедри декоративного мистецтва **тематичних мистецьких проєктів**, метою яких є поєднання дослідницької та творчо-експериментальної діяльності

Іл. 2. Розгортка каталогу

Іл. 3. Олексюк Д., проєкт килима «Пісня смєрекового лісу», керівник Кондратюк О. В.

Іл. 4. Устінова А., проєкт килима «Сяйво Карпатської ночі», керівник Кондратюк О. В.

студентів. Для прикладу наведемо мистецький проєкт викладача майстерні «Художній текстиль» Оксани Володимирівни Кондратюк під назвою «Ми і килими», метою якого є створення інноваційних зразків косівського килима. Показовим результатом проєкту стало видання каталогу творчих робіт студентів, який демонструє багатовекторність творчих експериментів (іл. 1–3).

Особливістю мистецького проєкту є те, що він реалізується на історичних матеріалах, які відкривають цікаві факти зародження та розвитку унікального промислу. Це сприяє вихованню гордості за національні культурні надбання, мотивує студентів до їх захисту, збереження і популяризації. Так, самоаналіз авторської колекції килимових виробів «Сяйво Карпатської ночі» учасниці проєкту, студентки III курсу А. Устінової свідчить про глибоке проникнення молодшої мисткині в тему проектування та її образне мислення: «Колекція килимових виробів для житлового інтер'єру натхненна традиційною орнаментальною схемою килима «Гуцул» і включає в себе різноманітні текстильні вироби: килими, подушки, меблеві тканини та настінні панно. Кольорова палітра віддзеркалює природну красу Карпатських гір з використанням ніжно-бордових, бежевих та коричневих відтінків.

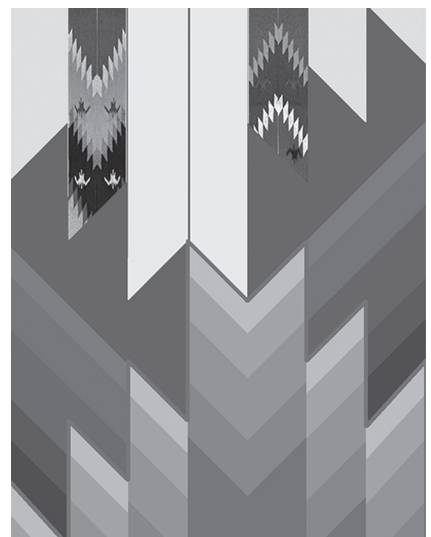
Мотиви з подовженими ромбами та гачками додають цій колекції характерної естетики, яка нагадує гірські ландшафти. Колекція призначена для того, щоб створити атмосферу тепла і гармонії в житловому просторі, додаючи йому колорит Гуцульщини та карпатської природної краси (іл. 4).

Глибиною досліджень та оригінальністю експериментальної складової вирізняються й дипломні роботи майстерні «Художній текстиль», якою керує старший викладач кафедри декоративного мистецтва Оксана Зіновіївна Гордійчук. Прикладом творчої інтерпретації традицій косівського килимарства є дипломна робота Б. Дрогомерецької (керівник Вікторія Валеріївна Дутка), у якій дипломниця винайшла інноваційний спосіб синтезу технологічних прийомів та нового трактування композиції декору килимів. Молода художниця відмовилася від усталених смугастих схем розташування декоративних мотивів, виокремила найбільш характерні орнаментальні елементи та уклала їх на площини абстрактного характеру. Контраверсійним у роботі стало поєднання двох технік – закладного килимового ткацтва та клаптикового ткання. Такі сміливі відхилення від стереотипів і традиційних прийомів виготовлення та декорування килимів надали роботі

оригінального авторського звучання, збагатили варіативну палітру композиційно-структурних орнаментальних схем (іл. 5).

Одночасно з набуттям практичних навичок та розвитком художнього мислення під час засвоєння курсу «Килимарство» у здобувачів формуються патріотичні світоглядні позиції, які закріплюються тематичними курсовими завданнями майстерні художнього текстилю. Теми, які пропонує майстерня, розкривають славетні сторінки історичної боротьби українського народу за свою незалежність та самоідентифікацію. Створення художнього образу відбувається умовним трактуванням декору, засобами технічних прийомів та специфікою технологічних інновацій обробки матеріалів декоративного текстилю, що за принципами образотворення співзвучно з народною стилістикою. Це композиції з вираженим символічним навантаженням, яке вкладається у багатогранні комплекси орнаментальних мотивів.

Отже, застосування семантичних та символічних ознак орнаментів у сучасних навчальних завданнях є основним методом для створення художнього образу. Прикладом такого художнього вирішення є дипломна робота Н. Колеснікової – килим «В єдності сила», виконаний на замовлення Косівського

Іл. 5. Дрогомерецька Б., проєкт килима «Час», керівник Дутка В. В.

Іл. 6. Колеснікова Н., килим «У єдності сила», керівник Кондратюк О. В.

музею Української Повстанської Армії. Ідея твору розкривається за допомогою рапортної структури з орнаментальних мотивів у вигляді стилізованих бджіл, які символізують потенційну силу та волю до перемоги. Композиція орнаментального килима, кольорова палітра та символічний зміст перегукуються із традиціями народних килимів, однак, вони трактуються свідомо інакше, відображають нову ідею та нову естетичну форму (іл. 6).

Висновок. Навчальний курс «Килимарство», як і більшість вибіркових дисциплін освітньої програми «Декоративне мистецтво», сформований як практична складова комплексу освітніх компонент, мета яких – навчити створювати цілісний мистецький продукт на основі теоретичних знань і застосування спеціальних технологій. У цьому процесі відбувається творче переосмислення випускниками набутого практичного досвіду, інтерпретація традицій шляхом експериментування з матеріалами й техніками на основі глибоких знань історії і теорії декоративного мистецтва, результатом чого є авторський зразок твору здобувача освіти, що опирається на історично сформовані традиції українського килимарства.

Окрім локальної практичної складової, у програмі курсу «Килимарство» реалізується важлива мета – виховання нової генерації молодих художників із вираженою патріотичною свідомістю, закоріненою в духовні цінності національної культури та мистецтва. Звернення до історії краю та народних традицій під час навчального процесу закладає у свідомості молодих людей міцну світоглядну основу, яка крізь при-

зму творчості народжує нові, глибоко національні мистецькі форми, призначені утверджувати українські пріоритети в державній культурній політиці України.

Перспективою подальших досліджень є звернення до інших видів руковорних ремесл, які є основою національної професійної мистецької освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Босий О. Г. Знакові функції виробів ткацтва у звичаєво-обрядовій культурі українців : дис. ... канд. іст. наук / НАН України, Ін-т етнології, фольклору та мистецтвознав. ім. М. Т. Рильського. Київ, 2000. 196 с.
2. Дутка В. В., Вах І. С., Гордійчук О. З. Художній килим Косівщини : навчальний посібник. Косів : КІПДМ ЛНАМ, 2017. 40 с.
3. Дутка В. В., Щербина Н. М. Методика проектування майстерських кваліфікаційних робіт у Косівському інституті: утвердження національних пріоритетів. *Мистецтво та освіта*. 2023. Вип. 2. С. 53–59.
4. Жук А. К. Український радянський килим. Київ : Наукова думка, 1973. 88 с.
5. Запаско Я. Українське народне килимарство. Київ : Мистецтво, 1973. 112 с.
6. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. *У пошуках «великого стилю»*. Київ : Лібідь, 2005. 280 с.
7. Когут Г. Алоїз Рігль та дослідження українського килимарства. *Вісник Львівського університету*. 2007. Вип. 7. С. 125–131.
8. Луковська О. І. Художнє ткацтво Львова другої половини ХХ ст. (художні особливості, традиції, новації) : дис. ... канд. мистецтвознав. / Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2007. 161 с.
9. Никорак О. І. Сучасні художні тканини Українських Карпат. Київ : Наукова думка, 1988. 224 с.
10. Никорак О. І. Українська народна тканина ХІХ–ХХ ст. Типологія, локалізація, художні особливості. Львів : НАН України; Інститут народознавства, 2004. 584 с.
11. Пелипейко І. А. Ткацькі ремісничі школи Косівщини на рубежі двох століть (ХІХ–ХХ). Косів : Писаний Камінь, 2002. 77 с.
12. Сидорович С. Й. До історії розвитку народного ткацтва в Косівському районі Станіславської області. Верховина : Гуцульщина, 1997. 352 с.
13. Синишин Л. О. Розвиток художньо-промислової освіти Галичини (кінець ХІХ – перша половина ХХ століття): дис. ... канд. філософ. наук / Інститут мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2019. 265 с.

14. Харковина Є. Г. Мистецтво килимарства Полтавщини ХХ – початку ХХІ століття в художній культурі України : дис. ... канд. мистецтвознав. / КНУ ім. Т. Шевченка. Київ ; Івано-Франківськ, 2021. 487 с.

15. Цуркан К. С. Народний та професійний текстиль на Львівщині в другій половині ХІХ – на початку ХХІ ст.: освітньо-культурний аспект : дис. ... канд. філософських наук / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2021. 266 с.

16. Чегусова З., Печенюк Т. Художній текстиль як складова національно-культурного простору (про Першу та Другу всеукраїнські триєнале художнього текстилю). *Студії мистецтвознавчі*. 2009. Вип. 1. С. 79–99.

17. Черкесова І. Килим і сучасне середовище людини. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. 2010. Вип. 3. С. 376–383.

18. Шмагало Р. Т. Словник митців-педагогів України та з України у світі (1850–1950). Львів : Українські технології, 2002. 144 с.

19. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ століття. *Структурування, методологія, художні позиції*. Львів : Українські технології, 2005. 164 с.

20. Шухевич В. О. Гуцульщина. Перша і друга частини : Репринтне видання. Верховина : Гуцульщина. 1997. 352 с.

21. Ямборко О. Я. Гобелен у контексті українського образотворчого мистецтва 1960–1990 рр. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. / Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2008. 15 с.

22. Ямборко О. Килим у житловому інтер'єрі як елемент радянської культури побуту. *Народознавчі зошити*. 2018. Вип. 5. С. 1149–1160.

References:

1. O. H. Bosyi Znakovi funktsii vyrobiv tkatstva u zvychaievo-obriadovii kul'turi ukrainsiv [Iconic functions of weaving products in the customary and ceremonial culture of Ukrainians]: dys... kand. ist. nauk/ NAN Ukrainy, In-t etnologii, folklore ta mystetstvoznavstv. im. M. T. Rylskoho. Kyiv, 2000, 196 p.
2. Dutka V. V., Vakh I. S., Hordiichuk O. Z. Khudozhnii kylym Kosivshchyny [Artistic carpet of Kosiv Region]. Navchalnyi posibnyk. Kosiv: KIPDM LNAM, 2017. 40 p.
3. Dutka V. V., Shcherbyna N. M. Metodyka proektuvannia mahisterskykh kvalifikatsiinykh robiv u Kosivskomu instytuti: utverdzhennia natsionalnykh priorytetiv [Design methodology for master's qualification works at Kosiv institute: setting national priorities]. Mystetstvo ta osvita. 2023. Vyp. 2. P 53–59.
4. Zhuk A. K. Ukrainskyi radianskyi kylym [Ukrainian soviet carpet]. Kyiv: Naukova dumka, 1973. 88 p.

5. Zapasko Ya. Ukrainske narodne kilymarstvo [Ukrainian folk carpet weaving]. Kyiv: Mystetstvo, 1973. 112 p.

6. Kara-Vasyliava T., Chehusova Z. Dekorativne mystetstvo Ukrainy 20 stolittia. U poshukakh 'velykoho styliu' [Decorative art of Ukraine in 20th century. In search of a 'great style']. Kyiv: Lybid, 2005. 280 p.

7. Kohut H. Aloiz Rigl ta doslidzhennia ukrainskoho kilymarstva [Alois Riegl and the study of Ukrainian carpet weaving]. Visnyk Lvivskoho universytetu. 2007. Vyp. 7 P. 125–131

8. Lukovska O. I. Khudozhnie tkatstvo Lvova druhoi polovyny 20 st. (khudozhni osoblyvosti, tradytsii, novatsii) [Artistic weaving of Lviv in the second half of 20th century (artistic features, traditions, innovations)]: dys... kand. mystetstvoznavstva / Lvivska natsionalna academiia mystetstv Lviv 2007. 161 p.

9. Nykorak O. I. Suchasni khudozhni tkanyny ukrainskykh Karpat [Modern art fabrics of Ukrainian Carpathians]. Kyiv: Naukova dumka, 1988. 224 p.

10. Nykorak O. I. Ukrainska narodna tkanyna 19–20 st. Typolohiia, lokalizatsiia, khudozhni osoblyvosti [Ukrainian folk fabric of 19–20th century: typology, localization, artistic features]. Lviv: NAN Ukrainy; instytut narodoznavstva, 2004. 584 p.

11. Pelypeiko I. A. Tkatski remisnychi shkoly Kosivshchyny na rubezhi dvokh stolit (19–20) [Weaving craft schools of Kosiv Region at the turn of the two centuries (19–20)]. Kosiv: Pysanyi Kamin, 2002. 77 p.

12. Sydorovych S. Y. Do istorii rozvytku narodnoho tkatstva v Kosivskomu raioni Stanislavskoi oblasti [Background to the history of development of folk weaving in Kosiv Region, Stanislav Oblast]. Verkhovyna: Hutsulshchyna, 1997. 352 p.

13. Snyshyn L. O. Rozvytok khudozhno-promyslovoi osvity Halychyny (kinets 19 – persha polovyna 20 stolittia) [The development of artistic and industrial education in Halychyna (late 19th - first half of the 20th century)]: dys... kand. filosof. nauk / Instytut mystetstv DVNZ «Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka. Ivano-Frankivsk, 2019. 265 p.

14. Kharkovyna Ye. H. Mystetstvo kilymarstva Poltavshchyny XX – pochatku 21 stolittia v khudozhnii kulturi Ukrainy [The art of carpet weaving in Poltava Region of XX – early 21st century in the artistic culture of Ukraine]: dys... kand. mystetstvoznavstva. KNU im. T. Shevchenka. Kyiv, Ivano-Frankivsk, 2021. 487 p.

15. Tsurkan K. S. Narodnyi ta profesiiniy tekstyl na Lvivshchyni v druhiy polovyni 19- na pochatku 21 st.: osvitho-kulturny aspekt [Folk and professional textiles in Lviv Region in the second half of 19th and early 21st centuries: educational and cultural aspects]: dys... kand.

filosofskykh nauk/ Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy. Lviv, 2021. 266 p.

16. Chehusova Z., Pecheniuk T. Khudozhnii tekstyl yak skladova natsionalno- kulturnoho prostoru (pro Pershu ta Druhu vseukrainski trienale khudozhnogo tekstyliu) [Art textiles as a component of the national cultural space (about the First and Second all-Ukrainian triennials of art textiles)]. Studii mystetstvoznavchi. 2009. Vyp. 1. P. 79–99.

17. Cherkesova I. Kylm i suchasne seredovyshche liudyny Aktualni problemy mystetskoï praktyky i mystetstvoznavchoi nauky [The carpet and the modern human environment. Actual problems of art practice and art science]. 2010. Vyp. 3. P. 376–383.

18. Shmahalo R. T. Slovyk myttsiv-pedahohiv Ukrainy ta z Ukrainy u sviti (1850–1950-i rr.) [Dictionary of Ukrainian artists-teachers and those of Ukrainian origin in the world (1850–1950)]. Lviv: Ukrainski tekhnolohii, 2002. 144 p.

19. Shmahalo R. T. Mystetska osvita v Ukraini seredy 10-seredy 20 stolittia. Strukturuвання, metodolohiia, khudozhni pozytsii [Art education in Ukraine in the mid-nineteenth - mid-twentieth century. Structuring, methodology, artistic positions]. Lviv: Ukrainski tekhnolohii, 2005. 164 p.

20. Shukhevych V. O. Hutsulshchyna. Persha i druha chastyny. Reprintne vydannia [Hutsul Region. Parts one and two. Reprint edition]. Verkhovyna: Hutsulshchyna Шухевич В. О. Гуцульщина. 1997. 352 p.

21. Yamborko O. Ya. Hobelen u konteksti ukrainskoho obrazotvorchoho mystetstva 1960–1990 rr. [Tapestry in the context of Ukrainian fine arts of 1960–1990]: avtoref. dys... kand. mystetstvoznavstva. Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv. Lviv, 2008. 15 p.

22. Yamborko O. Ya. Kylm u zhytlovomu interiery yak element radianskoï kultury pobutu [Carpet in a housing interior as an element of soviet household culture]. Narodoznavchi zoshyty. 2018. Vyp. 5. P. 1149–1160

Victoria Valeriivna Dutka, PhD, Associate Professor, Professor of the Department of Decorative Arts of Kosiv Institute of Applied and Decorative Arts of Lviv National Academy of Arts, Kosiv, Ukraine, radiokosiv@gmail.com, <https://orcid.org/000-0002-6269-7485>

Carpet Weaving course in professional training of future specialists of decorative art: interpretation of traditions

In the context of introducing the achievements of Ukrainian national culture in the training of future specialists of decorative art, the author defines the objectives and content of teachers' work with the students of Kosiv Institute of Applied and Decorative

Arts of Lviv National Academy of Arts when taking the Carpet Weaving course (within the framework of Decorative Art educational and professional program): the applicants of education are to create an artistic product based on acquired theoretical knowledge and practical skills, interpret traditions by experimenting with materials and techniques. The way art projects are regulated and students' works implemented within the framework of such projects and in the course and diploma works are exemplified.

This article provides a detailed analysis of the Carpet Weaving course, presenting it as an integral system of knowledge that aims to shape a professional artist with a unique creative outlook. Notably, the article underscores the course's role in fostering patriotism among future artists, highlighting the content of educational tasks that contribute to this important aspect of their development.

The author of this article has developed and specified the role of the Carpet Weaving course, which is utilized by teachers at the Kosiv Institute of Applied and Decorative Arts. The course is instrumental in guiding artists of a new type, who are not only capable of preserving but also developing national cultural and artistic assets.

This role is particularly crucial in the ongoing struggle of the Ukrainian people for self-identity and independence.

The author emphasized that throughout time, art has dramatically influenced the propaganda of social ideas, reflects the stages and forms of social structure, and has been an influential factor in the development of society. In turn, art education forms spiritual, general cultural values of a personality and state approaches in professional activities. The education of an artist with a national and patriotic outlook is possible only when folk cultural sources and traditions make the basis for education, and folk art is a priority for the inspiration of future artists. The national identity of Ukrainian art education provides a scientific basis for training methods, continuity of folk traditions, and synthesis of didactic and educational principles when training specialists in decorative arts.

Key words: Ukrainian decorative art, higher education, Carpet Weaving course, tradition, interpretation, artistic projects.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2024 р.